

[Glønborg]

udtræden af unionen i princippet anerkendt de baltiske republikkers ret til at forlade unionen. Men man har afvist ensidige skridt fra de baltiske republikkers side.

Derfor må situationen folkeretligt set nok siges at være temmelig uafklaret, og det har derfor været foreslået at indbringe spørgsmålet for Den Internationale Domstol i Haag. Det realpolitiske i situationen er vel, at vi i overensstemmelse med princippet om folkenes ret til selvbestemmelse, jf. FN-pagten m.v., støtter de baltiske republikkers ret til selv at bestemme deres fremtidige forhold til omverdenen, herunder Sovjetunionen, men at de folkeretlige, til dels prekære forhold må tilsige en politisk løsning. Det vil sige ved forhandling mellem de stridende parter og ikke ved ensidige skridt, hvor forståelige de end måtte forekomme.

Den økonomiske og infrastrukturelle integration, der har fundet sted mellem de baltiske lande og det øvrige Sovjetunionen i de 50 år siden indlemmelsen i 1940, tilsiger naturligvis også en løsning ved forhandlingsbordet. Derfor må regeringen fortsat sammen med regeringerne i de øvrige nordiske lande og de øvrige EF-lande presse på over for parterne for at få en reel forhandling i gang.

Regeringen bør i øvrigt nok noget stærkere, end det hidtil er sket, lægge vægt på, at der jo er et særligt forhold mellem de baltiske lande og det øvrige Sovjetunionen, nemlig den omstændighed, at de baltiske lande, som er kendt af de sovjetiske myndigheder, reelt blev tvunget ind i unionen i 1940, hvilket burde tilsige en positiv særbehandling med hensyn til republikkernes ret til at udtræde af unionen.

På det mere praktiske plan må vi i øvrigt støtte initiativer, som kan tjene til at udbygge de økonomiske og kulturelle forbindelser mellem Vesteuropa og de baltiske lande. De principielle synspunkter om Danmarks og de øvrige nordiske landes opgave over for de østeuropæiske lande, som jeg fremsatte under dagens første debat, gælder naturligvis i særlig grad et land som Litauen.

Den dagsorden, vi er medforslagsstillere til, dækker de fleste af Kristeligt Folkepartis synspunkter med hensyn til Litauen, og vi glæder os over, at alle partier har fundet sammen om at gøre det, vi kan nu. Vi skal handle betænksomt, men vi må ikke undlade at handle.

Helge Adam Møller (KF):

For 50 år siden mistede Danmark sin frihed; det tog os 5 år at genvinde den. Også for 50 år siden mistede Litauen sin frihed, og det tog – troede man – 50 år at genvinde den. Man troede, at man havde fået den, da man for halvandet år siden havde stemt sig til den, men Moskva ville det anderledes. Man ville ikke have frihed til den befolkning, som man med brutalitet, med deportationer og med drab havde søgt at knægte igennem de 50 år.

Men lande i Vesten har reageret, først tøvende og forsigtigt, men efterhånden – og med Danmark i spidsen – blev det med klare og utvetydige støtteerklæringer til Litauen. Statsministeren gik i spidsen med en appel om en samlet international fordømmelse af magthaverne i Moskva. Det var godt. Fordi man er et lille land, behøver man jo at ikke slæbe fødderne efter sig.

Den dagsorden, der nu er foreslået i enighed, er en fortsættelse af klare danske meldinger gennem de seneste uger, og derfor har jeg ikke nogen som helst problemer med at støtte den, tværtimod. Men for mig er der et men, for på trods af konsekvensholdninger og klare signaler fra Danmark og andre lande gennem de sidste par uger fortsætter Moskva sin politiske, militære og økonomiske nervekrig mod Litauen. Først var det med erklæringer, med bandbuller og med trusler, men litauerne nerver holdt, og de stod fast på deres frihed. Så prøvede man med kampvogne ved parlamentet, med helikoptere over hovedstaden og militær besættelse af offentlige bygninger, men litauerne nerver holdt stadig. De stod fast på deres frihed.

Nu i dag i disse timer er det truslen om boykot, om økonomisk blokade, som skal tvinge Litauen til at opgive friheden. Litauen skal isoleres, udsultes og langsomt tvinges til at makke ret ved ikke at få forsyninger. Skulle dette ske, sætter Moskva sin blokade i værk, og viser det sig, at det ikke kun er tomme trusler, får Litauen brug for hjælp, og det kan få brug for den forholdsvis hurtigt.

Gennemføres denne blokade, må Danmark og Vesten reagere igen. Danmark må atter være i spidsen og gøre det, som vel det store flertal af alle danskere dybest inde føler er det rigtige. Danmark og andre lande må klart signalere, at opstår der mangel på gas, olie, kul og fødevarer – en mangel, som vil få befolkningen til at lide nød – skal vi sende disse varer til Litauen.